

ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ

«ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΡΙΗΜΕΡΟΥ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ»

Ο Θεοφόρος και Θεόπνευστος Πατέρας της Εκκλησίας μας Άγιος Γρηγόριος ο Νύσσης στην ομιλία του υπό τον τίτλο: «Περί της τριήμερου προθεσμίας της Αναστάσεως του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού» κάνει διάφορους υπολογισμούς για να βεβαιώσει την τριήμερη παραμονή του Ιησού Χριστού στον Άδη, στα κατώτατα και καταχθόνια του κράτους του θανάτου, όπου τελεσιουργείται και μυσταγωγείται το μέγα μυστήριο της σωτηρίας του ανθρωπίνου γένους με την νίκη επί του θανάτου εν Χριστώ Ιησού, τω Θεώ ημών.

Γράφει θεολογώντας ο της Εκκλησίας Μέγας Θεολόγος Άγιος Γρηγόριος ο Νύσσης: *«Αυτή την ημέρα χτίζεται και ο αληθινός άνθρωπος που έγινε κατ' εικόνα και ομοίωση του Θεού. Βλέπεις ποιού κόσμου έγινε αρχή «αυτή η ημέρα, που δημιούργησε ο Κύριος» για την οποία λέγει ο Προφήτης ότι δεν είναι «ούτε ημέρα όπως οι άλλες ημέρες, ούτε νύκτα όπως οι άλλες νύκτες».*

... Αυτή κατήργησε την ωδίνη του θανάτου, αυτή έγινε η μαία του πρωτοτόκου από τους νεκρούς, αυτή την ημέρα συντρίφθηκαν οι σιδερένιες πύλες του θανάτου, αυτή την ημέρα τσακίστηκαν οι χάλκινοι μοχλοί του Άδου. Σήμερα ανοίγει το δεσμοτήριο του θανάτου, σήμερα κηρύσσεται η άφεση στους αιχμαλώτους, σήμερα οι τυφλοί ξαναβλέπουν, σήμερα αυτούς που κάθονται στο σκότος και τη σκιά του θανάτου, τους επισκέπτεται η ουράνια ανατολή.

Θέλετε να μάθετε κάτι και για το διάστημα των τριών ημερών; Φθάνει να πω τόσα μόνα, ότι δηλαδή σε τόσο μικρό χρονικό μπόρεσε να φθάσει η παντοδύναμη σοφία στην καρδιά της γης και να καταμωράνει τον μεγάλο εκείνο νου που ζούσε εκεί (εννοεί τον διάβολο)... Γι' αυτό πηγαίνει ο Κύριος στην καρδιά της γης, όπου είναι η κατοικία του πονηρού εκείνου νου για να μωράνει την σκέψη του, όπως λέγει η προφητεία, να συλλάβει τον σοφό πάνω στην πανουργία του και ν' αντιστρέψει στο αντίθετο τα σοφά επιχειρήματά του. Επειδή δηλαδή ήταν αδύνατο να προσλάβει ο άρχοντας του σκότους καθαρή την παρουσία του φωτός, αφού δεν είδε σ' αυτό ίχνος σάρκας, γι' αυτό, μόλις είδε την θεοφόρο σάρκα και είδε και τα θαύματα που ενεργούσε με αυτήν η Θεότητα, ήλπισε ότι, αν νικούσε τη σάρκα με το θάνατο, θα νικούσε και όλη τη δύναμή της. Και γι' αυτό, καταπίνοντας το δόλωμα της σάρκας, πιάστηκε στο αγκίστρι της Θεότητας και έτσι σύρθηκε ο δράκοντας με το αγκίστρι...

Ας ακούσουμε τώρα να μας λέγει η φωνή του Προφήτη εκείνα που μελέτησε αυτή η καρδιά της γης ενάντια σ' όλο το σύμπαν, όταν άνοιξε το στόμα κατά της σάρκας του Κυρίου... «με τη δύναμη του χεριού μου θα χτυπήσω και με τη σοφία μου θ' αφαιρέσω τα σύνορα των εθνών, θα τσακίσω τη δύναμή τους, θα συγκλονίσω πόλεις πολυάνθρωπες, θα βάλω στο χέρι όλη την οικουμένη όπως μια φωλιά και θα την αρπάξω σαν αυγά παρατημένα και κανένας δε θα μου ξεφύγει ούτε θ' αντισταθεί». Με τέτοια ελπίδα δέχεται αυτόν που από φιλανθρωπία επισκέφθηκε τους κάτω.

Γι' αυτό κατεβαίνει η αληθινή Σοφία στη μεγαλόστομη αυτή καρδιά της γης, για να εξαφανίσει από αυτήν τον μεγάλο στην κακία νου και να φωτιστεί το σκότος και να καταπιεί η

ζωή το θνητό και το κακό να καταλήξει στην ανυπαρξία, αφού θα καταργηθεί ο έσχατος εχθρός, που είναι ο θάνατος. Αυτά σου πρόσφερε, άνθρωπε, το χρονικό διάστημα των τριών ημερών.

Μήπως η χάρη βραδυπόρησε; Μήπως αυτό το αγαθό κατορθώθηκε σε πολύ μακρό διάστημα; Θέλεις να μάθεις το υπερβολικό μέγεθος εκείνων που κατορθώθηκαν σε τόσο σύντομο χρόνο; ... Για τη συσώρευση λοιπόν τόσης κακίας που μαζεύτηκε από καταβολής του κόσμου ως την οικονομία του πάθους του Κυρίου και που τη διασκόρπισε μέσα σε τρεις ημέρες, αυτό είναι μικρή απόδειξη της υπερβολικής δυνάμεώς του ή μήπως ισχυρότερη από όλες τις θαυματουργίες της Ιεράς Ιστορίας; ... η εξαφάνιση τόσης κακίας από μέρους του Κυρίου χωρίς καμιά δυσκολία είναι μεγαλύτερη απόδειξη για την υπερβολική δύναμή του. Δε χρειάστηκε κατακλυσμός τεράστιων όγκων νερού από τους καταρράκτες του ουρανού να πέσει στη γη, ούτε άβυσσοι να ξεχειλίζουν τα όριά τους και με τα πέλαγα να κατασκεπάζουν την στεριά, ούτε όλη η οικουμένη, σαν καράβι να βουλιάζει άτανδρη και να πάει στο βυθό, ούτε βουνά να καταποντίζονται και βουνοκορφές να πάνε κάτω από τη θάλασσα, ούτε όμοια με τα Σόδομα οι πύρινες βροχές να καθαρίσουν τη διαφθορά με τη φλόγα τους, ούτε τίποτε άλλο παρόμοιο. Αλλά μια απλή και ακατανόητη επίσκεψη, μια μοναδική παρουσία της ζωής και του φωτός στους καθισμένους στο σκότος και τη σκιά του θανάτου προκέλεσε πλήρη έκλειψη και αφανισμό τόσο του σκότους όσο και του θανάτου.

Να πω και κάτι άλλο κοντά σε όσα έχω πει; Φύτρωσε το κακό μέσα στο φίδι, ηττήθηκε η γυναίκα από τον πειρασμό του φιδιού κι έπειτα ηττήθηκε και ο άνδρας από τη γυναίκα. Το κακό γεννήθηκε από τρεις. Πού αποβλέπει, η υπόμνηση αυτή; Μπορούμε με τη σειρά που ακολούθησε το κακό να εννοήσουμε κάποια σειρά στο αγαθό. Βλέπω ότι είναι τρεις οι υποδοχές του κακού. Πρώτη είναι εκείνη στην οποία έλαβε τη σύστασή του, δεύτερη εκείνη στην οποία μεταφέρθηκε και Τρίτη εκείνη στην οποία προχώρησε στη συνέχεια. Επειδή λοιπόν στα τρία αυτά πλημμύρισε η κακία, εννοώ τη διαβολική φύση, το γένος των γυναικών και το σύνολο των ανδρών, γι' αυτό ακριβώς στη συνέχεια η νόσος εξαφανίζεται σε τρεις ημέρες, για κάθε γένος δηλαδή εκείνων που αρρώστησαν από κακία απολοκληρώθηκε για τη θεραπεία του μια ημέρα. Σε μια ημέρα απαλλάσσονται από τη νόσο τους οι άνδρες, τη δεύτερη μέρα θεραπεύεται το γένος των γυναικών και την τελευταία καταλύεται ο έσχατος εχθρός, ο θάνατος, και συναφανίζονται μαζί με τον αρχηγό τους οι αρχές και οι εξουσίες και οι τάξεις των αντιπάλων μας δυνάμεων που έχει κοντά του...

Πότε λοιπόν έγινε; «Οψέ Σαββάτων» (αργά το Σάββατο), φωνάζει ο Ματθαίος. Αυτή είναι η ώρα της Ανάστασης με τη σαφήνεια του Ευαγγελίου, αυτό είναι το όριο της παραμονής του Κυρίου στα βάθη. Ενώ δηλαδή ήταν πια προχωρημένο πολύ το βράδυ (και το βράδυ ήταν αρχή της νύκτας εκείνης που τη διαδέχεται η ημέρα της πρώτης του Σαββάτου) τότε γίνεται ο σεισμός, τότε ο άγγελος εκείνος που άστραφταν τα φορέματά του κυλά την πλάκα του μνημείου του. Οι γυναίκες όμως που σηκώθηκαν αυγή – αυγή, ενώ έφεγγε πια το φως της ημέρας, ώστε να φαίνεται στον ορίζοντα και κάποιο προμήνυμα από το φως του ήλιου στην ανατολή, ιστορούν τότε την ανάσταση που είχε γίνει, που είχαν βέβαια διαπιστώσει το θαύμα, δεν τους είπαν όμως για την ώρα. Ότι είχε αναστηθεί τους το είχε πει ο άγγελος, στην πληροφορία του όμως δεν πρόσθετε το πότε. Αλλά ο μεγάλος Ματθαίος μόνος απ' όλους τους Ευαγγελιστές δήλωσε με ακρίβεια την ώρα, λέγοντας ότι η ώρα της Ανάστασης έγινε το βράδυ του Σαββάτου.

Αλλά ο λόγος δεν άγγιξε ακόμα το κορυφαίο σημείο. Γιατί είναι φυσικό να ζητούν οι φιλομαθέστεροι πώς τον ίδιο καιρό ο Κύριος παραδίνει τον εαυτό του σε τρία, δηλαδή και στην καρδιά της γης και στον παράδεισο μαζί με τον ληστή και στα πατρικά χέρια... Ούτε βέβαια στα υποχθόνια μπορεί να τοποθετήσει κάποιος τον Παράδεισο, ώστε με τα δύο να εννοείται το ίδιο πράγμα ή αυτά τα δύο να λέγονται χέρια του Πατέρα... Γιατί, αυτός που βρίσκεται παντού με τη θεϊκή δύναμή του, και σε κάθε σημείο είναι παρών και από πουθενά δε λείπει.

Πώς ο Κύριος βρίσκεται ταυτόχρονα και στον Άδη και στον Παράδεισο; Στο ζήτημα αυτό μια λύση είναι ότι τίποτα δεν είναι ακατόρθωτο για το Θεό μέσα στον οποίο βρίσκονται τα πάντα, και μια δεύτερη λύση, στην οποία τώρα τείνει ο λόγος, είναι αυτή. Αφού ο Θεός μεταστοιχείωσε με την ανάκραση με τον εαυτό του όλο τον άνθρωπο και του έδωσε θεία φύση, στον καιρό της «οικονομίας του πάθους» δεν αποχωρίστηκε από το άλλο στοιχείο, αυτό που είχε μια φορά αναμιχθεί, αλλά η θεότητα έδειξε ότι η ίδια παρέμεινε και στα δύο. Με το σώμα, το οποίο δε δέχθηκε τη φθορά από το θάνατο, κατάργησε αυτόν που είχε τη δύναμη του θανάτου, ενώ με την ψυχή άνοιξε στο ληστή το δρόμο για την είσοδό του στον Παράδεισο. Και τα δύο αυτά πραγματοποιούνται ταυτόχρονα και με τα δύο η Θεότητα πραγματώνει το αγαθό, με την αφθαρσία δηλαδή του σώματος την κατάλυση του θανάτου και με την ψυχή που επείγεται προς την εστία της, την επάνοδο των ανθρώπων στον παράδεισο... Γιατί με την ενότητα της Θείας φύσεως που βρίσκεται εξίσου και στα δύο, στο σώμα και στην ψυχή, αυτά που χωρίστηκαν συνάπτονται πάλι. Και έτσι ο θάνατος γίνεται από τη διαίρεση των ενωμένων, ενώ η ανάσταση από την ένωση αυτών που έχουν διαιρεθεί...

Αλλά τώρα που ομιλώ αισθάνομαι να με καταφωτίζει η φωτεινή στολή του αγγέλου που κλονίζει ηδονικά την καρδιά μου ο γλυκός εκείνος σεισμός που κυλάει από το ανθρώπινο μνήμα τη βαριά πλάκα με την οποία ανοίγει πάλι η πόρτα της Αναστάσεως.

Ας σπεύσουμε και εμείς για να δούμε το παράδοξο θέαμα, μήπως φθάσουμε μετά τις γυναίκες (μυροφόρες). Ας ευωδιάσουν και τα δικά μας χέρια τα αρώματα, η πίστη και η συνείδηση. Αυτή είναι η ευωδία του Χριστού. Ας μη αναζητήσουμε ανάμεσα στους νεκρούς αυτόν που ζει. Ο Κύριος απωθεί όποιον τον αναζητεί μ' αυτόν τον τρόπο... Πόσο καλή και ελπιδοφόρα αγγελία. Αυτός που για χάρη μας έγινε άνθρωπος σαν εμάς, ώστε με το να γίνει συγγενής μας να μας κάνει αδελφούς του, προσφέρει την ανθρώπινη υπόστασή του στον αληθινό Πατέρα του για να προσελκύσει με τον εαυτό του όλους τους συγγενείς.

Έτσι, με το να οδηγηθούν πάλι στον ζώντα και αληθινό Θεό να μην έχουν καμία πια κατηγορία όσοι είχαν υποδουλωθεί στους ανύπαρκτους Θεούς και να μην εμβληθούν ούτε ν' αποκηρυχθούν από την πατρική κληρονομία όσοι με την υιοθεσία ακολούθησαν τον Υιό, αυτόν που έκανε σαρκικά τον εαυτό του πρωτότοκο της αγαθής δημιουργίας ανάμεσα σε πολλούς αδελφούς και ανέλαβε όλη την ανθρώπινη φύση που έγινε μέτοχός της με τη σάρκα που αναμίχθηκε μ' αυτόν...

Ας σηκωθούμε λοιπόν κι εμείς από το ψάρεμα των λόγων κι ας τρέξουμε τώρα στον άρτο, που τον καταγλυκαίνει η κηρήθρα της αγαθής ελπίδας στον Ιησού Χριστό, τον Κύριό μας, στον οποίο ανήκει η δόξα και η δύναμη στους αιώνες των αιώνων».